

Sygn. akt III CZ 8/06

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

w sprawie z wniosku Z.W.

przy uczestnictwie H.W., Z.S. i R.S.

o zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym

w dniu 22 marca 2006 r.,

zażalenia uczestniczki H.W.

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 24 listopada 2005 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

W dniu 20 marca 2002 r. Z.W. wystąpiła z wnioskiem o zniesienie współwłasności nieruchomości objętej księgą wieczystą [...] Sądu Rejonowego w S. stanowiącej działkę 40/1 o pow. 494 m² i ustalenie jako przesłanki rozstrzygnięcia, że działka ta stanowi współwłasność wnioskodawczynie i uczestniczki H.W. w równych częściach. Złożony w toku tego postępowania jej wniosek o podział majątku dorobkowego uczestniczki H.W. i A.W. został wyłączony do odrębnego rozpoznania w sprawie [...].

Postanowieniem wstępnym z dnia 9 kwietnia 2003 r. Sąd Rejonowy w S. ustalił, że Z.W. oraz R. i Z. małżonkowie S. na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej są współwłaścicielami przedmiotowej nieruchomości.

W wyniku apelacji tych zainteresowanych Sąd Okręgowy w S. uchylił to postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. Wyraził pogląd, że „w razie pozytywnego dla małżonków S. rozstrzygnięcia co do przysługującego im prawa własności do całej nieruchomości objętej wnioskiem zbędne byłoby wydawanie postanowienia wstępnego, gdyż nie zachodziłby stosunek współwłasności nieruchomości i brak byłoby w związku z tym uprawnienia wnioskodawcy do żądania zniesienia współwłasności nieruchomości. Stanowiłoby to podstawę oddalenia wniosku o zniesienie współwłasności co kończyłoby postępowanie w niniejszej sprawie.”

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2005 r. Sąd Rejonowy w S. wniosek o zniesienie współwłasności oddalił, ustalając, że sporna nieruchomość stanowi wyłączną własność uczestników S., a zatem brak przedmiotu współwłasności.

Apelację od tego postanowienia Sąd Okręgowy w S. oddalił postanowieniem z dnia 6 września 2005 r.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik wnioskodawczynie oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 100 000 zł – identycznie jak wartość przedmiotu wniosku. Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w S. skargę kasacyjną odrzucił, uznając ją za niedopuszczalną ze względu na to, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.).

W zażaleniu pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o „zmianę zaskarżonego postanowienia i przyjęcie kasacji do rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba zauważyć, że skoro sąd rozstrzyga w postępowaniu o zniesienie współwłasności spory i roszczenia wymienione w art. 618 § 1 k.p.c. to w zasadzie, czyni to niezależnie od tego czy wniosek w takiej sprawie zostaje uwzględniony czy też oddalony. Nie dotyczy to jednak sytuacji, gdy przyczyną oddalenia takiego żądania jest ustalenie, że współwłasność nie istnieje. W tym bowiem wypadku sąd, orzekałby w postępowaniu o zniesienie współwłasności o roszczeniach osoby, która jak się okazało w wyniku rozpoznania takiej sprawy nie jest współwłaścicielem rzeczy, co stanowiłoby naruszenie wskazanego przepisu. Powstaje wtedy problem, czy spory i roszczenia objęte jego hipotezą dzielą los wniosku o dział, lecz nie dotyczy on wypadku, gdy wnioskodawca zażądał jako przesłanki rozstrzygnięcia ustalenia istnienia stosunku współwłasności. Wtedy bowiem w orzeczeniu oddalającym wniosek z powodu braku przedmiotu działu tkwi *implicite* negatywne rozstrzygnięcie o żądaniu takiego ustalenia.

Spory rozstrzygane na podstawie art. 618 k.p.c. w postępowaniu o zniesienie współwłasności, tracą swoją odrębność procesową wtapiając się w to postępowanie. Skoro zatem nie zachowują swojej autonomii, to tym samym nie występuje możliwość zaskarżenia skargą kasacyjną zapadłych w tym przedmiocie rozstrzygnięć według zasad obowiązujących w procesie. Wykładnia ta wynika przede wszystkim z brzmienia art. 618 k.p.c. Paragraf pierwszy tego przepisu wyraźnie stanowi, że rozstrzyganie o wymienionych w nim kategoriach sporów odbywa się w postępowaniu o zniesienie współwłasności. Z woli ustawodawcy następuje więc skumulowanie w postępowaniu o zniesienie współwłasności między innymi sporów o prawo własności przedmiotu działu i to pod rygorem utraty możliwości ich późniejszego dochodzenia (art. 618 § 3 k.p.c.). Ustawodawca przywiązał do kwestii kompleksowego orzeczenia tak dużą wagę, że nakazał rozpoznać w sprawie o zniesienie współwłasności także roszczenia dla których dochodzenia zwykle przewidziany jest tryb procesowy. Przekonuje to, że ustawodawca decydujące znaczenie przywiązał do trybu, w jakim toczy się

postępowanie, a nie do przedmiotu rozstrzygnięcia sądu. Gdy więc istnieje spór co do prawa własności przedmiotu działu a sąd ustala jako przesłankę rozstrzygnięcia, że nie ma przedmiotu współwłasności i tym samym wniosek o jej zniesienie oddala, wtedy o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia określona w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. a nie w art. 398² § 1 k.p.c.

Z tych względów zażalenie uległo oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c.).